

or perhaps because your father favoured you. ... you need to acknowledge how divisive and destructive your childhood was... But now you are all adults and in charge of your own lives and happiness, not anyone else's [13]. Такі очікувані / неочікувані листи (знайдені лише у британській пресі), в яких редакція повністю кооперує з читачами, використовуючи тактики схвалення, поради, заспокоєння, аргументації, підтримки тощо створюють ефективний вплив на самого читача та аудиторію видання, які починають розглядати газету у позитивному світлі. Тим самим об'єктивно підвищується рейтинг друкованого видання. Відмітимо і те, що відповідь редакції на лист-зізнання, в якій надається реальна порада як подолати психологічні труднощі, фактично перетворює його на лист-запитання – відбувається перетинання категорій листів двох типів.

Отже, листи-зізнання як складають окремі рубрики у журналах та газетах британського та українського медіапросторів, так і можуть просто друкуватися у розділі «Letters to the editor» / «Листи наших читачів». Такі листи, відбиваючи факти особистого життя, формально індивідуально орієнтовані, подібно до особистісної кореспонденції, але при цьому пишуться у розрахунок їх читання аудиторією видання, що робить їх надіндивідуальним епістолярним продуктом. Діалогічна модель такої переписки має наступний вигляд: **рубриковий запит редакції → лист-зізнання → (редакційний лист-відповідь)**. Зі схеми видно, що факультативним елементом є лист-відповідь, у той час як лист-зізнання надсилається після імпліцитного (запрошення рубрикою чи підрубрикою видання) або експліцитного (запрошення або стимулювання виграшем) запиту поділитися історією зі свого життя чи життя людей свого кола.

Перспективою роботи є виявлення та порівняння стилістичних аспектів листів-зізнань у британському та українському медіа просторах.

Література:

1. Борисов О.О. Листи до редакції у британському та українському електронному публіцистичному медіа-середовищі / О.О. Борисов // Наукові записки Національного університету «Острозька Академія». Серія філологічна. – Вип. 53. – 2015. – С. 32–35.
2. Філіп Г. Емоційність мовця в «листах до редакції» на прикладі жіночої преси [Електронний ресурс] / Г. Філіп. – Режим доступу : <http://journal.lib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1958>.

Список джерел ілюстративного матеріалу:

- «Звягель» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.zvyagel.com.ua/?cat=62>.
- «Світ молоді» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svitmolodi.com/?cat=9&paged=2>.
- «Світ молоді» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svitmolodi.com/?cat=9&paged=3>.
- «Світ молоді» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://svitmolodi.com/?cat=9&paged=5>.
- «Cosmopolitan.co.uk.» [electronic resource]. – Режим доступу : http://www.cosmopolitan.co.uk/love-sex/cosmo-sex-confessions-competition-97853?click=main_sr.
- «Cosmopolitan.co.uk.» [electronic resource]. – Режим доступу : <http://www.cosmopolitan.co.uk/community/forums/thread/1521751?page=1>.
- «Cosmopolitan» [electronic resource]. – Режим доступу : http://www.cosmopolitan.co.uk/love-sex/dating-confessions-3-81293?click=main_sr.
- «Cosmopolitan» [electronic resource]. – Режим доступу : http://www.cosmopolitan.co.uk/love-sex/real-life-sex-confessions-110400?click=main_sr.
- «Maxim» [electronic resource]. – Режим доступу : <http://www.maxim.com/funny/be-man-write-letter>.
- «Maxim» [electronic resource]. – Режим доступу : <http://www.maxim.com/sex-relationships/what-do-girls-about-porn>.
- «The Guardian» [electronic resource]. – Режим доступу : <http://www.theguardian.com/lifeandstyle/2014/may/30/safe-haven-at-risk-sister-moved-in>.

УДК 81'373.47:316.286

О. В. Бровкіна, А. О. Міщенко,
Сумський державний університет, м. Суми

ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ЕМОЦІЙНО-ЗАБАРВЛЕНОЇ ЛЕКСИКИ В АНГЛОМОВНОМУ ПАРЕНТАЛЬНОМУ ДИСКУРСІ

У статті йдеться про емоційно-забарвлену лексику у сучасному англомовному парентальному дискурсі та особливості її вербалізації залежно від конфігурації ролей мовців.

Ключові слова: парентальний дискурс, емоційно-забарвлена лексика, конфігурація ролей мовців, вербалізація.

THE PECULIARITIES OF VERBALIZATION OF EMOTIONALLY MARKED LEXEMES IN THE ENGLISH PARENTAL DISCOURSE

The integration of humanities and social sciences and the expanding of the interests' sphere of the linguistic studies reorients some modern linguistic studies towards the discourse analysis and confirms the urgent need to explore the means of verbalization of emotionally marked lexemes in the modern English parental discourse. The English parental discourse presents a communication of interlocutors connected by family ties; its main features are the absence of the official regulation, consecution of the communicative moves' transmission, dependence on the gender, age and status-role configuration. The emotionally marked lexemes in the English parental discourse are verbalized according to the addresser-addressee configuration of the speakers' roles «PARENTS–CHILDREN» and «GUARDIAN–WARD». The emotionally marked lexemes, which are used to describe feelings and to render the emotional shades in the evaluation of things, people and deeds, are called expressives. The expressives in the addresser-addressee configuration of the speakers' roles «GUARDIAN–WARD» are verbalized mostly by the vulgarisms, abusive vocabulary, colloquialisms, synonymic variants of the vocabulary of common use in the negative meaning. The expressives in the addresser-addressee configuration of the speakers' roles «PARENTS–CHILDREN» are verbalized mostly by the diminutives and the method on words' making with the help of diminutive suffixes.

Key words: parental discourse, emotionally marked lexemes, the addresser-addressee configuration of the speakers' roles, verbalization.

ОСОБЕННОСТИ ВЕРБАЛИЗАЦИИ ЭМОЦИОНАЛЬНО-ОКРАШЕННОЙ ЛЕКСИКИ В АНГЛОЯЗЫЧНОМ ПАРЕНТАЛЬНОМ ДИСКУРСЕ

В статье речь идет об эмоционально-окрашенной лексике в современном англоязычном парентальном дискурсе и особенностях ее вербаллизации зависимо от конфигурации ролей коммуникантов.

Ключевые слова: парентальний дискурс, емоційно-окрашена лексика, конфігурації ролей комунікаторів, вербалізація.

Парентальний дискурс є складовою соціального життя та презентує комунікацію пов'язаних сімейними зв'язками осіб, основними ознаками якої є відсутність офіційної регламентації, порядку передачі комунікативних ходів, залежна від статі та віку статусно-рольова конфігурація.

У лінгвістиці відбувається комплексне дослідження комунікативних стратегій та тактик парентального дискурсу [2; 6], вивчається специфіка розмовної мови родини [1], встановлюється вікова і гендерна диференціація тактико-стратегічних конфігурацій [4; 8], аналізуються невербальні засоби родинної комунікації [9].

Інтегрування гуманітарних та соціальних дисциплін і розширення сфери інтересів лінгвістичних студій переорієнтовує сучасні мовознавчі студії у напрямку дискурсивного аналізу та засвідчує нагальну потребу вивчення засобів омовлення експресивності у парентальному типі дискурсу як контекстуалізованому спілкуванні, що й визначає актуальність поданого дослідження.

Об'єктом дослідження виступає емоційно-забарвлена лексика у парентальному дискурсі відповідно до адресантно-адресатних конфігурацій «ОПКУНИ – ПІДОПІЧНІ» та «БАТЬКИ – ДІТИ». **Предметом** дослідження є лексико-стилістичні та ситуативні особливості вживання емоційно-забарвленої лексики в англійському парентальному дискурсі.

Парентальний дискурс представляє собою тип особистісно-орієнтованої комунікативної взаємодії у сімейно-побутовій сфері і характеризується статусною асиметрією, що зумовлена соціальною, віковою та рольовою нерівністю учасників спілкування. Поданому типові комунікації притаманними є неформальність та емоційність (позитивна і негативна).

Мовленнєва діяльність людини – це рольова мовленнєва діяльність. В процесі спілкування мовці є носіями сукупності певних соціальних ролей [10]. Соціальна роль – це форма поведінки людини у суспільстві, яка визначається її положенням у певній соціальній групі (батько, син, опікун, ...) [7].

Експресивними є виражальні засоби мови, наділені почуттєвістю, емоційністю. Вони надають висловлюванню певного колориту, тональності. Залежно від мети і життєвої ситуації мовлення буває емоційно нейтральним або урочистим, офіційним, фамільярним, інтимно-ласкавим, гумористичним, сатиричним або й саркастичним [5, с. 89]. У своїй більшості слова виконують оцінно-експресивну функцію, завдяки якій у семантиці слів можуть бути закладені почуття радості, захоплення, ніжності, незадоволення, обурення, глузування тощо. Емоційно забарвлені лексеми, які слугують для опису почуттів, а також для передачі емоційних відтінків в оцінці явищ, подій, людей, називають експресивами (експресемами) [3].

Експресія в парентальному дискурсі виявляється лексично, коли корінь слова містить позитивний чи негативний семантичний заряд, або за допомогою словотворчих афіксів, які механічно «прищеплюють» слову нові відтінки.

За допомогою внутрішньосистемних (інгерентних, фонових, словникових, парадигматичних [11]) експресив комунікатор-член родини повідомляє позитивну або негативну інформацію. Поданий вид експресив використовується в адресантно-адресатній конфігурації «ОПКУНИ – ПІДОПІЧНІ» у вигляді вульгаризмів:

(1) STEPMOTHER: «Give me money, *brat*, *pack rat!*»

ТІМ: «But I wanted to buy...» (Rowling).

Емоційну експресію у дискурсивному фрагменті № 1 підкреслюють вульгаризми «*brat*» та «*pack rat*», які також розцінюються як лайлива лексика. Лексеми такого типу показують, що мовець не дотримується загальних норм комунікації, а тому емоції переважають над розумом.

Контекстуальні (адгерентні, синтагматичні [3]) експресиви слугують для вираження експресії лише у відповідному контексті:

(2) STEPMOTHER: «Yip*er*, come here! Hurry!»

ТІМ: «But I haven't done this» (Rowling).

Лексема «*viper*» – негативна контекстуальна метафорична експресива, яку використовує мачуха для образи пасинка та передачі своїх найгірших емоцій.

Підбір синонімічних варіантних відповідників до загальноживаних слів також слугує засобом вираження емоцій:

(3) AUNT MARGE: «Don't you *smirk* at me! I hoped school would *knock some manners into you*». She *took a large gulp of tea*, wiped her *mustache*, and said: «Where is it that you send him, again, Vernon?»

UNCLE VERNON: «St. Brutu's. It's a first rate institution for *hopeless cases*» (Rowling).

Просторічна лексема «*smirk*» використана комунікатором-ОПКУНОМ для передачі емоцій. Подана одиниця – синонімічний варіант для загальноживаного слова «*smile*». Мовець використовує синонімічний варіантний відповідник «*take a gulp*» і «*mustache*» для передачі несерйозного ставлення до комунікатора-ПІДОПІЧНОГО. Інтерактант-ОПКУН називає підопічного Гаррі «*hopeless case*», що свідчить про мізерне становище дитини у сім'ї.

Парентальному дискурсу притаманними є невимушеність, спонтанність, ситуативна зумовленість [2], тому розмовний стиль є основним в комунікації поданої конфігурації.

Для конфігурації «ОПКУНИ – ПІДОПІЧНІ» характерними є стилістично знижені, просторічні слова, що іноді перебувають за межами літературної норми. Прикладом слугує фрагмент комунікації опікунів з негативним описом їхньої підопічної з відомого роману Гюґо «Les Misérables».

(4) STEPFATHER: «The *creature*» is growing and «eating». Let her not bother me, or I'll *fire* her *brat* right into the middle of her secrets.

STEMOTHER: «The *devil!*» Don't let's allow the child to go. This *lark* is going to turn into a *milch cow*. I see through it. Some *ninny* has taken a fancy to the *momsie* (Huho).

Дискурсивний фрагмент № 4 містить у собі майже всі засоби вираження розмовного стилю у парентальному дискурсі. Лексеми «*creature*», «*brat*» і вираз «*the devil!*» відносяться до лайливої лексики. У поданому контексті слово «*creature*» зовсім не передає абстрактне поняття створіння, а конкретно виражає різко негативне ставлення опікунів. Вираз «*the Devil!*» вжитий не для охарактеризування особи, а для яскравого підсилення вербального вираження емоції комунікатора. Слова «*lark*» та «*ninny*» представляють просторічну лексику, яка використана для негативного оцінювання. У поданій ситуації спостерігається утворення синонімічних варіантів для загальноживаних слів. Наприклад: «*fire*» вжито замість «*kick*», а вираз «*take a fancy*» замість «*fall in love*». Поданий прийом використаний комунікатором-ОПКУНОМ для підсилення експресії. Цікаво те, що слово «*momsie*» утворене додаванням демінутивного суфікса *-ie*, що позначає пестливе ставлення мовця до особи. У поданому контексті слово «*momsie*» характеризується згрубілістю.

У конфігурації «БАТЬКИ – ДІТИ» емоційність виражається словотворчими засобами:

(5) MOTHER: «*Dinky Duddydums, don't cry, Mummy won't let him spoil your special day!*» – she cried, *flinging her arms around her sonny*.

SON: «*I... don't... want... him... t-t-to come!*» Dudley yelled between huge, pretend sobs. «*He always sp- spoils everything!*» (Rowling).

У фрагменті № 5 відразу впадає в очі суфікс –у (*Dinky, Duddydums, Mummy, sonny*). Поданий демінутивний суфікс перетворює звичайне слово на емоційно-забарвлену лексему. Він виражає пестливе та лагідне ставлення комуніканта-матері до мовця-сина.

(6) MOTHER: «*There's more in the frying pan, sweetums,*» said Aunt Petunia, turning misty eyes on her *massive* son. «*We must build you up while we have got the chance.*»

SON: «*I don't want to eat!*» (Rowling).

Лексема «*sweetums*» передає зменшено-пестливе значення і утворюється за допомогою суфікса –um до основи *sweet*. Емоційно-забарвлене означення «*massive*», висловлене не комунікантом-ДИТИНОЮ, а інтерактантом-мамою, що показує її негативну оцінку. Вираз «*build up*» – синонімічний варіант для загальнозживаного слова «*feed*».

(7) SON: «*Don't leave me!*»

MOTHER: «*Never! Detach! You are ready, my sunshine! Detach! Detach!*» (Rowling).

Звертання «*sunshine*» слугує яскравим прикладом лагідного ставлення матері до сина, бо навіть сама лексема «*sun*» викликає теплі та позитивні почуття. Подане звертання утворене складанням основ, які в результаті поповнюють словник новою метафоричною лексемою.

Тема родинних відносин в конфігурації «БАТЬКИ – ДІТИ» яскраво змальована не тільки в серії книг про Гаррі Поттера, але і в ряді інших художніх творів. Наприклад, у казково-фантастичній повісті «*Tim Thaler, or the Traded Laughter*» у головного героя Тіма помирає батько і він залишається зі скупю мачухою та її сином. У творі спостерігається різке протиставлення у спілкуванні матері з сином та з пасинком:

(8) MOTHER: «*Who's done this, honey? – stepmother shouted at the top of her lungs, having seen a blood on her sonny's hand.*»

SON: «*It's Tim, he pushed me!*» (Rowling).

За допомогою демінутивного суфіксу –у в лексемі «*sonny*» відразу стає зрозумілим, що комунікант-мати навіть за надто опікується своїм рідним сином і готова покарати кривдника, а вираз «*shouted at the top of her lungs*» тільки підтверджує цю думку.

Отже, основним в адресантно-адресатній конфігурації «ОПКУНИ – ПДОПЧНІ» є негативне ставлення мовця-ОПКУНА до комуніканта-ПДОПЧНОГО. Це виражається численними вульгаризмами, лайливою, просторічною лексикою, синонімічними варіантами загальнозживаних слів із негативним забарвленням. У конфігурації «БАТЬКИ – ДІТИ» переважають зменшено-пестливі слова та прийом творення слів за допомогою демінутивних суфіксів.

Подальше дослідження англійського парентального дискурсу передбачає аналіз особливостей синтаксичної будови при конфігураціях «ОПКУНИ – ПДОПЧНІ» та «БАТЬКИ – ДІТИ».

Література:

1. Байкулова А. Н. Речевое общение в семье : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.01 / А. Н. Байкулова. – Саратов, 2006. – 290 с.
2. Бровкіна О. В. Стратегії англійського родинного дискурсу в ситуаціях відвертого спілкування, утішання, непорозуміння : дис. ... кандидата филол. наук : 10.02.04 / Оксана Володимирівна Бровкіна. – Суми, 2014. – 229 с.
3. Григорьев В. П. Поэтика слова. На материале русской советской поэзии / В. П. Григорьев. – М. : Наука, 1979. – 140 с.
4. Гридасова О. І. Особливості актуалізації стереотипних ролей в англійському сімейному конфліктному дискурсі : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / О. І. Гридасова. – Харків, 2010. – 215 с.
5. Дудик П. С. Стилїстика української мови: Навчальний посібник / П. С. Дудик – К. : Видавничий центр «Академія», 2005. – 368 с.
6. Козлова В. В. Реалізація виховного впливу в англійському парентальному дискурсі: структурно-семантичний та прагматичний аспекти : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. филол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / В. В. Козлова. – Харків, 2012. – 20 с.
7. Крысин Л. П. Речевое общение и социальные роли говорящих / Л. П. Крысин // Социально-лингвистические исследования. – М. : Наука, 1976. – С. 42-52.
8. Семенюк А. А. Гендерні та вікові особливості кооперативної мовленнєвої поведінки в сімейному дискурсі : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.04 / А. А. Семенюк. – Донецьк, 2007. – 242 с.
9. Солощук Л. В. Невербальні аспекти матримоніального діалогічного дискурсу / Л. В. Солощук // Вісник СумДУ. Серія «Філологія». – 2008. – № 1(96). – С. 96–104.
10. Тарасов Е. Ф. Речевое воздействие как проблема речевого общения / Е. Ф. Тарасов // Речевое воздействие в сфере массовой коммуникации / отв. ред. Ф. М. Березин, Е. Ф. Тарасов. – М. : Наука, 1990. – С. 3–14.
11. Чабаненко В. А. Теоретичні засади дослідження експресивних засобів української мови / В. А. Чабаненко // Мовознавство. – 1984. – № 2. – С. 11–18.

Ілюстративний матеріал:

1. Huho V. Les Misérables: Volume Two [Електронний ресурс] : a book for reading online / V. Huho. – BiblioBazaar, – 2009. – 360 p. – Режим доступу : <http://www.classicly.com/read-les-miserables-online-free>
2. Rowling J.K. – Harry Potter and The Philosopher's Stone – Джоан К Роулінг – Гарри Поттер и философский камень 1 [Електронний ресурс] – Режим доступу : http://www.delightenglish.ru/books/Potter_1.htm

УДК 811.11'42

Т. А. Вдовенко,

Измаильский государственный гуманитарный университет, г. Измаил

НЕНАДЕЖНЫЕ ПОВЕСТВОВАТЕЛИ В АНГЛОЯЗЫЧНОЙ ХУДОЖЕСТВЕННОЙ ПРОЗЕ

Статья посвящена описанию особенностей речи повествователей-убийц в англоязычной художественной литературе. Такие повествователи считаются ненадежными, т.к. они намеренно могут исказить факты и события, а также перекладывать вину на другого человека.

Ключевые слова: ненадежные повествователи, нарратор, англоязычные художественные произведения.